

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR: Helyben: Vidéken: Egy hóra . . . . 1 kor. Egy hóra . . . . 1 kor. 50 fill. Negyedévre . . . 3 . . . . . Negyedévre 4 . . . . 50 .		Felelős szerkesztő: Uj. MÓRICZ PÁL. Alapítók és laptulajdonosok: HOFFMANN és KRONOVITZ.	Szerkesztőség és kiadóhivatal: DEBRECZEN, Piacz-utca 47. és 49. szám.
---	--	--	--

Barázdák.

Szegény Benda Istvánnak a tízszántuli reformátusok egyházkerületi közgyűlésén hallottam először hírét.

Most, hogy meghalt szegény Benda István, tudomásul vették az egyházkerület urai, hogy élt és a magyarságért emberöltön át dolgozott.

Azért kellett tudomást szerezni szegény Benda István haláláról, mert halálának bekövetkezésével megüresedett a hivatala is, a melyet bekellene tölteni. Nem harangozó volt szegény Benda István, hanem magyar református előkönyörgő tanító az elárvult füzesi leányegyházban, maroknyi magyarság szellemének világosítója az oláhság vadrengetegje között. Magában véve talán még ez sem volna felemlítésre érdemes; hisz a szegény Benda Istvánok sorsa mindenütt olyan ugyanez, elismerésnélküli küzdelem, névtelen sírhely; hanem a bökkenő az, hogy az előkönyörgő tanító, a magyar tanító deszkaszékét most már be is kelene tölteni, mert különben a pástornélküli magyarnyáj még hamarabb az oláh rengeteg farkasainak martalékává valik; a pópa a drakoval együtt még hamarabb a beszerikájába fordítja őket . . .

Régi történetek.

Írta: Gyöngyösi László.

Az uri cigány.

A Bach-korszakban igazán sirva vigádozott a magyar. Erőltetve is mulatságba fojtották banatokat a hazafiak. Kedves apám nagy fekete ember volt, olvasva mehetett volna el a cigányok között. Gyönyörűen játszott a hegedűn. A banda élén szívesen és gyakran muzsikált. Minthogy a szokott cigány primás hajlongásokat is nagyon értette hegedülés közben, az idegen másnak mint cigánynak nem is gondolhatta.

Egy alkalommal egy jó kedvű nyíri ur huzatta véle a szebbnél-szebb magyar nótákat, s fizette is gavalérosan nagy lelkesedéssel, a mit apám cigány hajlongások közepette el is fogadott — persze a banda részére. De végre is megunt a mulatságot és vissza ment mulató cimborái közé, helyette a rendes primás kezdett muzsikálni. A nyíri urnak ez sehogy se volt inyére,

és hogy így be kéne tölteni a füzesi magyartanító éktelenszékét, most tűnik ki, micsoda nehezen pótolható derék hazafi- és oktató volt az a néhai szegény Benda István, ki a pópával, a pópa drakujával és népével szembe állva negyven éven át könyörgött a füzesi magyarokért, negyven éven át oktatta tehetségéhez mért becsületességgel a füzesi magyarok csemetéit és imádkozott, énekelt a füzesi magyar vénekkel . . . Mit gondoltok milyen fényes díjazásért? . . . Most derül ki, hogy szegény Benda Istvánnak az évi bére alig közelítette meg a háromszáz koronát!

És a kerület urai most szomorúan aggályoskodnak, hogy ilyen fizetéssel a szegény Benda István örökébe aligha kapnak előkönyörgő tanítót; miért is felülről kell sürgetni az áldást, — háfározták: — állami segélyért fognak folyamodni.

Csak mielőbb cselekedjétek urak! Abban az országban, a hol még a magyargyilkos, hazaárulók is nyugdíjat kapnak, mint a ma is élő oláhvezér Axántye, vagy a sok nyakunkra szakadt császári cserepár, a lakájsereg, meg a többi idegen here, ott az állampénztárából néhány száz koronának a szegény Benda Istvánok részére is kell

jutni. . . Ennél sürgősebb ügyet ne ösmerjétek urak.

Az oláh papság, tanítósa, egyházaik, iskoláik részére milliókat dobott és dob ki a magyar ós buta gavalléria. Hálából le is pókdósnek, le is rágalmaznak érte. A pazar fényvel berendezett főiskolákban vérünkölvaló vértanúok fejöket feletta magyar czimerrel vezérkart nevelnek e magyarirtó, alatomos ellenségnek; mely ma már nem baltával, kaszával pusztítja a magyart, hanem kiszorítja a hivatalokból az élehetetlen gavallér fajt. Bankjai a földet ragadják el lába alól és a tüzhely fedelét a megadásig letört magyar áldozat feje felől, kit, ha koldusbotra juttattak, nem kerül különös fáradságba az oláhság sorába sülyeszteni sem . . . És végül még ők orditoznak, ők kiabálják tele a világot a magyarság oláhpusztító törelvései és cselekedetei felől; akkor a mikor ennek a magyarságnak a szent ügyét, drága vérét az oláh vérfarkasoktól lepott rengetegek között évtizedekig szegény Benda Istvánok védik — szégyenkedve, a fájdalomtól és a keserüségtől háborogva írom ide e számokat: — alig háromszáz korona évi bér mellett . . .

nagy morgolódással hozzá megyen, s megárantja a vallánál:

— Ebad a koszos cigány, ne igyál, hanem vedd kezébe a vonót, nem azért fizettelek, hogy a második primás muzsikáljon nekem.

Apám társai majd kétfelé dőltek a nagy nevetésnek miatta. Valamelyik aztán, mikor ráért a nagy nevetéstől felvilágosította a haragos muzsikáltatót.

— Nem cigány ez édes uram, hanem a mi ügyvéd barátunk . . .

Gondot visel rá a jó Isten.

Az én kedves, jó apám László a forradalom idején mint lovas nemzetőr szolgált a hazát. Később mint jó lovas beosztottak a reguláris huszárok közé s kapitányságig vitte.

Mikor a hatvanas években egész Magyarország várta Kossuthot, Türr Pistát, Garibaldit, apám teljes hadifelszereléssel nyerges lovat tartott az istállóban. Maga tanította be süru puskalövések között, hogy még az ágyu dörgéstől se ijedjen meg. Meg

tették ezt sokan akkoriban Nagymagyarországon.

Hogy véletlenül én találtam születni épen abban az időben, az egyáltalán nem változtatott a dolgon. Pedig én voltam az egyetlen gyermek, hozzá fia gyermek a családban. Apám törhetetlenül meg volt róla győződve, hogy neki kötelessége az első alkalommal jelentkezni az ezrednél a hogy illik; „Ezredes uram, berukkoltam!”

De ugy csöndes borozgatás közben tréfás komolysággal megkérdezték tőle jó barátai:

— Hát mi lesz akkor a „fiucskából”, ha te csakugyan berukkolsz?

Többnyire fiucskának szólított. Hallgatott reá egy darabig s mikor felütötte a fejét, ennyit szolt reá.

— Gondot visel reá a jó Isten, ha megteremtette. Első a haza! No, igyunk rá, amennyit a légy a szárnyán megbir!

Korán halt meg, korán hagyott itt, de a nehéz körülmények között is más senki, csak a jó Isten viselt gondot reám.

Gyászszeszetek alkalmával

mindennemű ruhákat legszebb feketére fest

Hrabéczy Antal

Széchenyi-u. 42.

A meddig a tunyha, közönyös magyarság — kormány, hazafias pártok, egyház, társadalom — így becsülik meg a magyar nép oktatóit, ennyit törődnek az oláhság között elszigetelt magyarvérek sorsával, ti jó oláhok, kötözni való bolondok is voltak, ha nem marnátok, ha nem pusztítanátok, ha nem kapkodnátok, ha nem vonyanátok le ezt a züllésnek indult szájas, de a drága vérenek védelmére is tehetetlen, gyávaságig elernyedt fajt!

ifjabb Mórész Pál.

Országgyűlés.

Budapest, május 24.

Az ülés tizenegy óra előtt néhány perccel kezdődött. A jegyzőkönyv hitelesítése után Justh Gyula elnök bemutatta gróf Teleki Arvéd újvidéki mandátumát. Ezután elmondta, hogy az összerfaterhetlenség bizottság elnöke bejelentette neki, hogy a gróf Keglevich István ellen tett, összerfaterhetlenségi bejelentés tárgyalása közben a bizottság a belügyminisztertől a szükséges ügyiratok áttételét kérte, a mit az megtagadott. A bizottság elnöke a házszabályok 167. §-ára és az 1901. XXIV. t.-cz. 17. §-ára való tekintettel intézkedést kér. Az elnök javasolta, hogy a bizottság jelentését a miniszterelnök, átiratával együtt nyomassák ki, a képviselők közt oszszák szét s az ezek rendkívüli voltát szem előtt tartva, tüzzék ki a holnapi ülés napirendjére. — (Élénk helyeslés balfelől).

Felkiáltások: Ez már mégis csak hallatlan vakmerőség! (Derűtség jobbról.)

Ezután Barabás Béla tett jelentést a harmadik bíráló-bizottság nevében Rónay Elemér tekei mandátuma ellen beadott panasz visszautasításáról s kérte, hogy a képviselőt a végleg igazolt képviselők névjegyzékébe vegyék fel.

Pap Zoltán, a kérvényi bizottság előadója beterjeszti a kérvények első sorjegy-zékéről a bizottság jelentését.

Az elnök: A jelentést kinyomatjuk, szétosztjuk és annak idején napirendre tüzzük. Következik az indítvány- és interpellációs könyv felolvasása.

Okolicsányi László jegyző: Jelenti, hogy az interpellációs könyvben nincs újabb bejegyzés, az indítványkönyvbe azonban május 24-iki kelettel Kossuth Ferenc az alábbi indítványt jegyezte be (olvassa):

„Mondja ki a Haz, hogy az önálló magyar autonóm vámtarifa elkészíteni rendeli s e célból az 1903. évben január 28-ikán keltezett és Láng Lajos akkori kereskedelmi miniszter által beterjesztett autonóm vámtarifájáról szóló javaslatot az önálló magyar autonóm vámtarifa alapjául vévén a tarifatervezetet és a hozzácsatolt A) és B) mellékleteket és indokolást, a képviselők törvényalkotási kezdeményezési jogából kifolyólag, az indítványozó által ezennel mint törvényjavaslatot beterjesztettnek tekinti és kiadja a közgazdasági és pénzügyi bizottságoknak azzal az utasítással, hogy a vámtarifán a szükséges módosításokat eszközöljék, úgy hogy ez mint önálló ma-

gyar autonóm vámtarifa az ország érdekeinek megfelelővé tétessék.“ (Élénk helyeslés balfelől.)

Az elnök: Javasom a tisztelt Háznak, hogy ezen indítvány felvételét és az indítvány megindokolását a holnapi üés napi rendjére tüzzük ki. (Helyeslés balfelől.)

A jegyző: jelentem, hogy még a következő indítvány van május 24-iki kelettel az indítványkönyvbe bejegyezve:

„Az 1903. IV. t.-cz. némely szakaszainak módosításával a kivándorlási utakra vonatkozó hirdetmények teljesítésének megtiltása és a kivándorlási felhatalmazási intézmény megszüntetése iránt“ (Helyeslés a baloldalon.)

Az elnök: Ugy Kossuth Ferencnek iménti indítványa, valamint Simonyi-Semadam Sándor képviselő ur ezen indítványa ki fog nyomtatni, szét fog osztatni: a képviselő urak között és javasom a tisztelt Háznak, hogy ezen utóbbi indítványa az indokolását is a holnapi ülés napirendjére tüzze ki.

Ezután Rátkay László terjesztette be a gazdasági bizottság jelentését a képviselőház 1905. június havi költségvetéséről és Simonyi-Semadam Sándor referált a könyvtári bizottság jelentéséről a képviselőház könyvtárának az 1901—1906-iki országgyűlés harmadik és negyedik ülésszaka alatti gyarapodásáról, hasznalatáról és számadásairól. Az utóbbihoz Thaly Kálmán hozzászólt s megkérdezte, igaz e, hogy a könyvtár kezelése körül igen nagy rendtelenségek fordultak elő és sok könyv a képviselők kezén elveszett? Simonyi-Semadam Sándor elmondta, hogy volt képviselőknél csakugyan 198 mű van, amelynek visszaszerzésére megtettek az intézkedéseket. Rátkay László annak a kívánságának adott kifejezést, hogy a horvát törvények hiteles magyar fordítása itt legyen a Ház asztalán.

Ezután elfogadták a bizottság jelentését és az elnök a legközelebbi ülést holnap délelőtt tíz órára tüzte ki.

Az ev. ref. egyházkerület közgyűlése.

— Első nap. —

Debreczen, május 24.

A főtiszteletű és méltóságos — mint a demokrata egyházunkban mondan szokás — tisztelt ev. ref. egyházkerület ma kezdette meg tavaszi rendes közgyűlését, a gyűlési tagok nagy érdeklődése mellett, az ősz Kiss Áron püspök és gróf Dégenfeld József főgondnok elnöklésével.

Az első gyűlési napnak egyik érdekes eseménye, az egyházkerületi új főjegyző, Dicsőfi József lelkipásztor bemutatkozása és eskütétele volt, mely alkalmából ez a nagy tudású, ékes szavú férfiú nagy rokonszenvvel fogadott beszédben mutatkozott be.

Nem kevésbé érdemes a megemlítésre a kerületi közgyűlésnek az elismerése és bizalmának egyhangú kifejezése Sass Béla theologiai akadémiai tanár, mint kerületi aljegyző működése iránt. Sass Béla ugyanis lemondását jelentette be a kerületi aljegyzőségről, de meyeret a közgyűlés nem fogadott el, sőt a hív és szak-

avatott jegyző maradandó érdemeit szeretettel és bizalommal ösmerte el, további működését szükségesnek és üdvösnek jelentvén ki az egyházra.

Ugyancsak nem fogadták el Eröss Lajosnak a lemondását sem a kerületnél elfoglalt ideiglenes levéltáros-ságáról, sőt az érdemes egyházi embert valószínűsítő levéltárosnak választották.

Egyes tételekkel kapcsolatosan megdöbentő szavak hangzottak fel az oláhság között szétszóródottan élő némely református kis egyházközségnek az árvaságáról. Fájdalom, szegény egyházunk a szükség szerint nem mindig siethet ezeknek az oláhveszedelemtől fenyegetett magyar hiveknek a gyámolítására; bűn, hogy a nemzeti-ségekkel cimboráskodó kormány meglerázza a fajjal szemben fenálló kötelezettségeket. Inkább az oláh fratyéknak állít iskolát, minthogy a szorongatott maroknyi magyarságnak itt dűledező templomát, amott tanító nélkül maradt iskoláját megtámogassa. És az ilyen kormány még magyar kormánynak nevezi magát, amelynek nincsen szemernyi magyar faji politikája, csak alkuszik, a magyarság bőrére, alkuszik kifelé az osztrákkal, bent a fratyékkal . . .

Az országos magyar kereskedelmi szövetség debreczeni fiókja meg nem kevesebbet kért a kerülettől, miszerint **tiltsa el** a lelkészeket, a tanítókat a fogyasztási szövetkezetek szervezésétől és támogatásától.

Ezt a nagymértékben tapintatlan, erőszakoskodó, az egyházi belsőemberek egyéni szabadsága ellen törő furcsa kérést a leghatározottabban visszautasította az egyházkerületi közgyűlés, mely — nem akarván ellentétbe jönni a korszellemmel — a szövetkezetek alapítását méltányolja és helyesli; sőt a kura pasztorális kiegészítőjének tekinti, ha a lelkész népének az anyagi javát is igyekezik előmozdítani.

Nem érdektelen még külön kiemelni azt az örvendetes tudomásvételre szolgáló eseményt is, hogy Vilmos németcsászár a berlini „Domkirche“ felavatására a magyar protestáns püspököket is megakarja hívni. A nagynémet protestáns világ és a magyar protestánsok közötti ilyen összeköttetés csak üdvös kihatással járhat és Vilmos császárnak, mint protestáns fejedelemnek ezen figyelme pedig elismerést érdemel.

*
Kiss Áron püspök és gróf Dégenfeld József egyházkerületi főgondnok elnökölték. Jegyzőként Dicsőfi József, Széle György, Ujfalussy Béla szerepeltek.

Kiss Áron püspök ima rebegésével nyitotta meg a közgyűlést.

A megjelenésben akadályozott közgyűlési tagok — a kik között szerepelt gróf

Üzletáthelyezés miatt

a legújabb tavaszi újdonságok, női és gyermek felöltőkben, nap- és esőernyők, blouzok, alsó szoknyák (jouponok), gyermek ruhák stb. míg a készlet tart mesés áron kaphatók **Darvas Testvérek** női- és gyermek felöltők áruházában **Debreczen, a Hungaria mellett.**
Az üzlethelyiség kiadó.

Tisza István is — bejelentése után tudomásul vették, hogy Fekete Márton a békébánáti, Fráter Barnát a debreczeni egyházmegye gondnokául választották meg.

Két új esperes is bemutatkozott, Széll György, mint a nagybányai, Györy Lajos, mint a heves nagykunsági egyházmegye esperesei és Kiss Elek, mint bihari helyettes gondnok.

A megjelentek számbavétele, az elnöki megnyitó beszéd kapcsán indítványozott határozatok sorozata, az egyházkerületi főjegyzőségre beadott szavazatok eredménye tudomásul vétele után Dicsőfi József, az egyházkerület új főjegyzője tette le az esküt. Az ezen alkalomból mondott nagyon szép beszédét jegyzőkönyvileg is megőrkítik.

A gyűlés folyamán elrendelendő szavazások, illetőleg szavazatok összeszámolására Szikszay Zoltán esperes elnöklésével bizottság küldetett ki, a melynek tagjai lettek Biber József, Fráter Barna és Kiss Ferencz.

Az egyházkerületi pénzügyi bizottság jelentéséből megtudtuk, hogy a főiskolai ifjúság nemcsak lemondott a zászlóavatási költségekre kért segélyről, hanem a megmaradt tiszta jövedelemből még maga ajánlott fel 2000 koronát az egyetem javára.

Konventi tagokul Görömbey Péter esperest választották meg. Nem fogadták el sem Szeremley Samu tanácsbírónak, sem Sárs Béla egyházkerületi aljegyzőnek, sem Eröss Lajos kerületi levéltárnak a lemondását, mert ilyen hiv és kipróbált munkatérket nem nélkülözhet az egyház.

Az időszaki tanács tagjaiul Dávidházy Jánost, Kiss Albertet, K. Tóth Kálmánt, Simonffy Imrét, Ujfalussy Bélát választották meg és mint póttagokat Görömbey Pétert, Domahidy Elemért, Sulyok Istvánt, Fráter Barnát, Géressy Kálmánt.

Az egyházkerület tanügyi bizottságában megüresedett helyekre Dávidházy Jánost, Sütő Kálmánt és dr. Baksa Lajost választották meg; továbbá megválasztották még a főiskolai igazgató tanácsba: Szikszay Zoltán esperest, a népiskolai tanügyi bizottságba Györy Lajos esperest; a Baldácsi alapítványi bizottságba, mint póttag Dicsőfi József; a református segélyegyleti választmányba Görömbey Péter, mint rendes, Eröss Lajos mint póttag választattak meg.

A többi bizottságokat holnap egészítik ki.

A kerület és szövetkezetek.

Az országos magyar kereskedelmi egyesülés hajdumegyei fiókja furcsa kérelmet intéz a kerülethez, hogy az egyházkerület a hajdumegyei lelkészeket és tanítókat a fogyasztási szövetkezetek alakításában való részvételtől — *tiltsa el*; mert az a felekezetieskedést, osztálygyűlöletet szítja. A különös kérvény beadói így bepanaszolták a szováti lelkészt és tanítót is, mint a kik a Hangya szövetkezet országos keretében — éppen most — fáradoznak ilyen községi szövetkezet létesítésén.

A különös kérelmet tanulságos megokolással utasította el az egyházkerület, midőn kimondta, hogy a kérelemnek nem adhat helyet, mert a szövetkezetek létesítése a jelenkor legszebb feladatát képezi; mert a kis községekben nemcsak az erkölcsi nevelés, de a gazdasági erők fejlesztése, hasznos irányban vezetése is a legtöbbször a lelkészre, a tanítóra hárul; sőt az a

kura pasztorálisnak kiegészítő részét képezi; és a szövetkezetek ellen fordulni: a korszellemmel jönne ellenkezésbe; holott a szövetkezetek működését áldásosnak tartja, mivel a közvetítő uzsorát ez a mozgalom és szervezkedés küszöböli ki.

E határozatról, mely leczkének is beillik, értesítik az Omké t. Helyeseljük. Nem ösmerünk olyan üzleti érdeket, a mely miatt a lelkészt, a tanítót a népjávanak előmozdításától ellehetne tiltani. Meg azután annak a lelkésznek, a tanítónak az egyéni szabadsága sem olyan piaci portéka, hogy azt tetszés vagy érdek szerint tilalmazhatná bárki is! Tessék ezt megérteni!

Egyéb ügyek.

Tárgyalván a vallás- és közoktatásügyi miniszternek az áltéri területen levő tanítói földek szabályozása tárgyában intézett leiratát, mely az egyházakat terhelné meg, Uray Imre, Dégenfeld József, Györy Endre, Széll Kálmán, Domahidy István, Csathó csongrádi főispán és még többek részben ellentétes hozzászólásaik után kimondták, hogy a holnapi gyűlésen 5 tagú bizottságot küldenek ki e nagy horderejű és kényes kérdés leghelyesebb rendezésére.

Vita merült fel a nagytótfalu központtal szervezendő missziói körzet felől is. Ugy határoztak, hogy a bihari egyházmegye felvilágosítása után a missziói bizottság tegyen jelentést az őszi közgyűlés elé ezen nemcsak egyházi, de nemzeti szempontból is jelentőséges ügy felől.

Révész Imrének összes irodalmi hagyatékát és kéziratait megveszi az egyházkerület és a közgyűlés a kiküldött bizottságot utasítja, hogy a kéziratokat Révész Kálmántól megvétel után azonnal vegyék át és helyezze el a kerület levéltárában.

Örömmel vették tudomásul, hogy a bihari, nagykarolyi, beregi, hevesnagy-kunsági — ez utóbbi minden egyházközségének a bevonásával — és a békébánáti egyházmegye a debreczeni egyetemi bizottságokat megalakították, a gyűjtéseket már javarészt meg is kezdték, sőt már némely adományok is érkeztek be ezen az uton.

A Nagyváradon tartandó vallástani pótképesítő vizsgálatokhoz rendes tagul Csák Máté lelkészt küldték ki.

Vilmos császár meghívása.

Az eznapi gyűlés végén érdeklődést keltett az elnökség azon bejelentése, miszerint a miniszterelnök bizalmasan tudatta, hogy Vilmos császár a berlini „Domkirche“ felavatására a magyar protestáns püspököket is meg akarja hívni; azonban az osztrák császári ház berlini minisztere (értsd. nagy követünket!) *tévedésből* nem küldte el a meghívót.

Midőn a kerület ezt az érdekes bejelentést tudomásul vette, halálját fejezte ki Vilmos császárnak ezen igazi nagy protestáns fejedelemhez illő eljárásán.

Végül Dégenfeld József gróf elnök, ki az élemedett Kiss Áron püspök távozása után Dávidházy János legidősebb esperest kérte fel egyházi

társelnökkül, déli 1 órakor a közgyűlést berekesztette. Holnap déli 9 órára tüzte ki a gyűlés folytatását, midőn is a főiskola ügyeit tárgyalják először.

Vármegyénk és vidéke.

Rühkőr Vámospérossen. Vámos pércsen egyik nagyobb gazdasági udvarban a lovak között rühkőr ütött ki. Zár alá helyezték.

Levágta a káptalan fáját. Idősb és ifju Mucza János egyeki lakosok bementek az egri káptalan erdőségébe s itt csinos kis pusztitást vittek véghez. Az erdőkezelője jelentést tett a csendőrségen.

Egy 115 éves asszony halála. — Margitán tegnapelőtt temették el Schwartz Józsefnét, aki 1794-ben született, tehát 115 évet élt. Az élemedett matróna, leányánál lakott, aki maga is már 84 éves asszony. Schwartz Józsefnét a község segélyezte, mert az ura, aki valamikor szabó volt és oly régen halt el, hogy Margitán még a legöregebb emberek sem emlékeznek reá, a legnagyobb szegénységben hagyta hátra családját. A 115 éves matróna egyszerű koporsóját nagy részvétellel kísérték ki a margitai temetőbe.

Városi közigazgatásunk.

Beszélő számok.

VI.

Fuvarozás, javadalmak, vásárok.

Bevételeként szerepel a fuvarozás címén 1168 korona 6 fillér. Ugy látszik, állandó tétel e rovatban az elhullott lovak bőrének az ára. Tavaly azonban nem volt belőle jövedelem. A fuvarozásra kiadás volt 12.473 korona 15 fillér.

Szükséges kiadás ez, amelyet azonban lehetne apasztani. A városnak rengeteg földje van és pénzért veszi mégis a zabot, szalmát. A katonai elfogatózást pedig bérbe adja, holott maga is teljesíthetné.

Javadalmak címén 123.844 korona volt a bevétel, a kiadás pedig 10.116 kor. 52 fillér. A városi depóból 10.000 korona bevétel szerepel, de hogy mennyi a kiadás e címen, a zárószámadás nem tünteti elő. Ezt az erkölcstelen vállalkozást fel kellene adni, de ha fenn is tartja a város Pap László iránti kegyeletből, meg kell fosztani depószerű jellegétől, mert az nem méltó a városhoz.

Vásárokból és piaci helypénzből 78.237 korona 85 fillér folyt be, amivel szemben a kiadás 24.092 korona 77 fillér volt. Dicsérendő dolog, hogy a bevételi előirányzatnál több folyt be, a kiadási előirányzatnál pedig kevesebb adatott ki.

Cselekvő és szenvedő tőkék.

Az előirányzatot százezer koronával haladták túl a cselekvő tőkék kamatai. Hogy lehet ez? Hiszen itt rendkívüli többlet nem lehet számítani, mert minden tétel állandó.

Az előirányzatnál a szenvedő tőkék címénél is több a kiadás, mert 57.414 korona 54 fillér községi pótdát töröltek. Ez

Glück Ede

legnagyobb czipő áruházában óriási választék legjobb minőségű férfi-
női- és gyermek-czipőkben, kalap, fehérnemű és divat-czikkékben mesés
olcsó árak mellett Piacz- és Kossuth-utca sarkán, Kistemplommal szemben.

nagy összeg és az előirányzat könnyelműségére vall, hiszen ez majdnem a negyedrészét a kivett községi pótdónak.

Fizetésemelés a tanácsban. A városi tanács szerdán délelőtt tartott ülésén tárgyalta a fizetésrendezésre vonatkozó javaslatot, amelyről elmondtuk már véleményünket. A javaslat a tanácsstagoknak se tetszett és Király Gyula rá is mutatott a sérelmes részekre. Amint azonban értesülünk, a tisztviselői karban is mozgalom indult meg az általános fizetésrendezésért és a mostani javaslat ellen, amelyet bizonyára visszautasít a közgyűlés is.

Névszerinti szavazás. Értesítem a városi törvényhatósági bizottsági tag urakat, hogy legközelebbi törvényhatósági bizottsági rendes közgyűlésünk a folyó 1905. évi június hó 2-ik napján fog megtartani, melynek tárgysorozatát annak idején szokott módon közölni fogjuk. Egyidejűleg tisztelettel tudomására hozom, hogy ezen rendes közgyűlésen két névszerinti szavazás ejtetik meg, nevezetesen a város tulajdonát képező s a debreczeni 5016. számú telekjegyző könyvben A/I. 2518. br. szám alatt felvett tizenhárom város-utcai 18-ik sorszámú Perge Gáborné-fele házastelekek elidegenítése fellett; továbbá a Szent Anna-utcai 51-ik és 53-ik sorszámú házastelekek a helybeli magyar gör. kath. egyház céljaira átengedése tárgyában. A névszerinti szavazás mindkét esetben első ízben fog megtörténi. Debreczen, 1905. május 23. Kovács József, polgármester.

Jog és pénzügyi bizottsági ülés. A város múlt évi zárszámadásának tárgyalását szerdán délután kezdte meg a jog- és pénzügyi bizottság Vecsey Imre főjegyző elnöke alatt. Jelen voltak: Márton Imre, Tüdös János, Balkányi Miblos, Fehér Ferenc bizottsági tagok, Roncsik Lajos főszámvevő és Varga Károly jegyző. A zárszámadását tárgyalását ma folytatják.

Két fogalmazói állás. A városnál megüresedett két fogalmazói állást a legközelebbi közgyűlésen fogják választás útján betölteni. A legtöbb kiáltása van dr. Komlósy Pál és Balog Sándor joggyakornokoknak, akik hosszabb ideig látták el a rendőrbírói teendőket is.

Június 1-én új előfizetést nyitunk, helyben havonta 1 korona. A ki már most megrendeli lapunkat 1-évig ingyen kapja a Debreczeni Független Ujságot, valamint ingyen kapja a december hónapban megjelenő nagy képes nap-tárunkat is. Megrendelések telefon útján is eszközölhetők. Telefon szám 339.

UJDONSÁGOK.

Zilahy pályadíja.

— május 24.

A Csokonai-kör választmánya ma délután Géresi Kálmán elnöklésével ülést tartott. A rövid ülésnek alig volt egyéb tárgya, csak hogy a Zilahy Gyula által Csokonai-szindarab jutalmazására kitűzött ezer koronás díjért

versenyző művek bírálóküldöttségét megalakítsák.

A jelenlévő Zilahy mindenekelőtt megköszönte a Csokonai körnek, hogy az ő szívből fakadt tervét, e színmű pályázat dolgát hasonló lelkesedéssel felkarolta s a pályázó művek megbírálására készségesen vállalkozott. Együttal e helyen is kijelenti, hogy célja lesz a debreczeni színügyet amíg ő vezeti a város színházát, ideális, magas színvonalon megtartani.

A bírálók kiküldésére kerülvén a sor, — Géresi Kálmán az öt tagú bírálóbizottság megalakítását akképen javasolta, hogy abba a Csokonai-kör két tagot válaszon; három tag a színészek közül vétessék be.

Zilahy a kör részéről kért három tagot, s ezeken kívül az ő személyén kívül ajánlotta még Szakács Andort, társulatának drámai hősszerelmét.

Komlósy Arthur azon közvetítő indítványa után, hogy a közönséget is képviselje valaki a zsűriben, — a küldöttség tagjai lettek: Szávay Gyula és dr. Kardos Albert a kör részéről, Oláh Károly kulturtanácsnok színházi felügyelő a közönség képviselőjében — továbbá Zilahy Gyula és Szakács Andor.

A derék direktor a pályanyertes Csokonai színművel akarja megnyitni ősszel előadásai sorozatát.

Az iparkamara kiállítása.

— május 24.

Míg a város érdeklődését hátról-hétre a lezajlott országos ünnepek kötötték le, zajtalan munkássággal készítette elő a kamara a legközelebbi vasárnap eseményét, az állandó iparmúzeumában rendezett háziipari kiállítást.

A kiállítást vasárnap délelőtt 10 órakor fogja megnyitni Szabó Kálmán országgyűlési képviselő, kamarai elnök. E kis kiállítás a legvonzóbb látványosságok közé tartozik majd, mert nemcsak a szeme gyönyörködik a nézőnek a látottakban, hanem keli, hogy a szíve is megrezdüljön, mert hiszen az egész kiállítás nem más, mint pillanatfelvétel a nép gazdasági tanításának hazafias nagy munkájáról abban a momentumban, amint egy tanító műhely befejezi munkáját s felmutatja eredményeit.

Hét s almafónó, két sás- és gyékényfónó, két kosárfonó tanműhely mutatja be a kiállításon remek és czélszerű készítményeit, melyek mindjárt árusítva is lesznek. A kamara 9 téli tanfolyamot tart fenn a kerületben, e tanfolyamok 5-6 hónapos oktatása után az egyszerű kis paraszt lányok olyan teljes gyakorlatot sajátítanak el a férfi és női szalmakalap-készítés, szalmafonás és más szalmából való használati tárgyak készítésében, hogy ezt a munkát azután később télen át iparszerűleg folytathatják és egész háznépüket is megtaníthatják rá, valamint hasonló tanműhelyek vezetését is átvehetik, mert a téli tanfolyamok egyre szaporódnak.

A kamara egyszersmind június elején három hónapos műkedvelő-tanfolyamot is nyit iparmúzeumában, melyre helybeli jelentkező leányokat vesz fel. A tanfolyamot

a kamara szereli fel gépekkel és munkaeszközökkel s alkalmazzá a tanítónőt. A tanfolyam ingyenes lesz, csak 20 növendéket vesznek fel rá, akik munkaanyagra egyenkint 10 koronát fizetnek le. A jelentkezések a kamara titkári hivatalában történhetnek.

Távozó jogtanár. A vallás- és közoktatásügyi miniszter dr. Helle Károly debreczeni jogakadémiai tanárt a kassai jogakadémia rendes tanárává nevezte ki. A kitűnő képzettségű jogtanár távozása épolj érzékeny veszteség a debreczeni jogakadémiára, mint dr. Bartha Béla távozása volt. Helle dr. közkedvelt ember volt, részt vett a társadalmi mozgalmakban is. Alelnöke és igazgatója volt a hajdumegyei népbanknak is.

Munkások bérmozgalma. Schwarz Vilmos butorkereskedő 12 asztalos-munkása, mint irtuk, beszűntette a munkát, mert a béremelést nem adta meg. A békéltetési tárgyalást Vetéssy Béla rendőrfogalmazó ma délelőtt 9 órára tűzte ki.

Kinevezés. A földmivélségi miniszter Török Aladárt, a kolozsvári erdőigazgatóság tiszviselőjét a selmeczbányai erdészeti főiskolához segédtanárrá nevezte ki. Török Aladár debreczeni származású, Török Gábor városi erdőmester fia.

Ebéd a püspöknél. Az egyházkerületi gyűlés alkalmából Kiss Áron püspök, az esperesek és a világi férfiak tiszteletére ebédet adott. Ebéd fellett az ősz főpap felköszöntötte vendégeit. Humoros pohárköszöntőt mondott Uray Imre országgyűlési képviselő, aki dr. Baltazár Dezsőt köszöntötte fel. Beszéltek Dicsőfi József, Baltazár Dezső és még többen.

Villamos telep Debreczenben. A villamos telep felállítás ügyében szerdán délután 3 órakor a világitási bizottság Körner Adolf tanácsnok elnöke alatt ülést tartott. Tárgyalás alá került a villamos áramfejlesztő telep felállítási javaslata, amely már a legközelebbi közgyűlés elé kerül. A villamos telep felállítására most kinakozik a legjobb alkalom, mert a máv. igazgatósága a debreczeni pályatest és műhely világitására szolgáló áramot a városról szerezne be. Már tárgyalások is folynak a város és a máv. között az árakra nézve és kevés a különbség a kért és felajánlott árak között, úgy hogy remélhető, hogy a megegyezés létrejön.

Halálozások. Meghaltak: Gréfel Andrásné szül. Valasinóczki Mária g. kat. 70 éves. Bugya Imre g. kath. 3 éves, Kecskés Róza ev. ref. 2 éves, Kántor Ferenc ev. ref. 2 hónapos, Miklós Rózsi izr. 7 hónapos, özv. Nagy Ferenczné szül. Bihari Juliánna ev. ref. 70 éves.

Tanítók juniálisa. Ez minden ízben pompás nyári mulatságot teremtett ki — mai értekezletén a debreczeni összes tanítók képviselőiből alakult rendezőbizottság. A rendezőség élén a megye királyi tanfelügyelője és a megyei tanítószágot magába ölelő Gönczy egyeület elnöke állanak. A juniális legfeljebb 50-60 perczig tartó csattanós számokból összeállított hang-

Szolyvai és Luhi Erzsébet

gyógyvizek elsőrangú szaktekintélyek szerint felülmúlják a krondorfi és giesshübli külföldi forrásokat. Sokkal olcsóbbak is. Feltűnő gyógyhatással alkalmazhatók: köszvény, vese, hólyag, gyomor, torok, tüdő és gégebetegségeknél. Elsőrangú élvezeti és borvizek. — Megrendelhetők az uradalmi forrás bérleténél Szolyván (Bereg-m.) Kaphatók minden jobb fűszerüzletben és vendéglőben. Prospektus kívánatra ingyen és bérmentve.

versenny
bos pav
órákor. U
érdemes
nak-e J
tanítószá
hivatott

koest lo
szék. Itt
örök há
mindanny
akkor fog
A szatmá

Friss ujs
esetet: A
ország ir
lékét. A
zel száz
dégyszer
ból. Ugye
vonatok
felhangzo

képviselő
lodás.

A f

érkezett

—

várad k

tematik.

Ferencz

jár atad

gye az a

baban le

ahonnan

cselédla

A hany

vizsgálat

ben. B

a fő dr

küteges

és Nem

utaztak.

központ

aki öke

tet e.

len, az

ev. ref.

tos tan

vigadó

nek kib

lódóket

dete es

1 kor

sedett

tézetb

lyázta

Futó

tak az

nádud

be, bá

H

versennyel kezdődik a nagyerdei Dobos pavillonban június 3-án este 8 órakor. Utána táncz virradtig. A tanügy érdemes munkásai méltán számíttatnak a jótékony célú mulatságukon a tanítóságon érdemben is gyámolítani hivatott intelligens társadalomra.

— **Letartóztatás.** Bauer Sándor kocsi lopásokért körözi a szatmári törvényszék. Itt bujdosott Debreczenben. A rendőrök háromszor is elfogták, de megszökött mindannyiszor, míg végre hurokra került aktor fogták el, míg a kedveséhez ment. A szatmári törvényszéknek fogják átadni.

— **Aki elmaradt.** A nagyvárad Friss ujságából olvassuk ezt az érdekes esetet: Az elmúlt vasárnap ünnepelte az ország iróvilága Csokonai Vitéz Mihály emlékét. A magyar író, tolforgató világnak közel száz illusztris tagját látta vendégül a vendégszeretetről híres Debreczen ez alkalomból. Ugyancsak lázasan működött az egyes vonatok érkezésénél az elszállásoló bizottság, felhangzott a nyomtatott listáról egy név:

— Nagy Géza, a Szigligeti Társaság képviselőjében. Elszállásolandó a „Bika” szállodában.

A felhívásra nem jött válasz.

— Kérem. Nagy Géza ügyész ur nem érkezett meg? — hangzott a sürgős kérdés.

— Nem, — válaszolt az egyik nagyváradai küldött — mert . . . holnap délután temetik.

— **Tolvaj cselédleány.** Ruttkay Ferencz huszárnagy arany kézelőgombjait átadta Vig István szolgájának, hogy vigye az aranyműveshez. A legény az előszobában letette a kézelőgombokat az asztalra, ahonnan Sólyom Julis, a háznál szolgáló cselédleány, míg ő a doigat végezte, ellopta. A leány L. cipésmestert kérte fel a lopott jószág felbecsülésér, aki az aranyműveshez vitte. Az ékszerész a lopásról az ujságban értesült és ott fogta az arany kézelőgombokat, amelyek így visszakerültek jogos tulajdonosához. A tolvaj cselédleány ellen a vizsgálatot megindították.

— **Küteges hagymáz Debreczenben.** Bereg és Maramaros megyék területén a földműves munkások között kiütött a küteges hagymáz. Innen Alajos Zsigmond és Nemet György munkások Debreczenbe utaztak. A vereczkei főszolgabíró ezt a központi főszolgabíróval táviratilag közölte, aki őket aliandó orvosi felügyelet alá vétette.

— **Majális a nagyerdőn.** Pénteken, azaz e hó 26-án tartja a debreczeni ev. ref. felsőleányiskola és a vele kapcsolatos tanítónők képezde majálisát a nagyerdei vígadoban. Mivel külön meghívók nem lesznek kibocsátva, ezután hívja meg az érdeklődőket a rendezőség. A tánczvizsga kezdete este 6 órakor. Belépődíj személyenként 1 korona.

— **Három alapítványi hely üresedett meg az Andaházy Szilágyi intézetben.** A három helyre hatan pályáztak, akik közül Gulácsy Kálmán, Futó Zoltán és Kerekes Kálmán jutottak az intézetbe. A legjobb tanuló, a nádudvari Zsom László nem juthatott be, bár az egyházkerületi ülésen dr.

Baltazár Dezső esperes és Dicsőfi József főjegyző is mellette szólaltak fel, mert kellőképp nem tudta az alapítóval való rokonságot és nemes származását igazolni. Felvételre előjegyezettek Szilágyi Sándor és Harsányi Gyula.

— **Uj postahivatal Debreczenben.** A nagyvárad postbizgatóság Miklós utca 1. sz. a. uj postahivatalt állított fel. E postagyűjtő kezelője Zilahi Daróczy Eugénia és június hó elsején kezd meg működését.

— **Mulatozás közben lopták meg.** A rendőrségnél tett feljelen és alapján közöltük. E czimben keddi lapunk, hogy a péterfia-utca 56 sz. a. Galamb-féle vendéglőben Szilágyi György nevű iparossegéd alvás közben megopták. A káros a kiszölgő Mariska nevű leányt gyanusította azzal, hogy 25 korona értékű arany gyűrűjét az ujjáról lehuzta. A rendőri vizsgálat során kiderült, hogy Szilágyi György önként adta oda a gyűrűt a leálynak részeg állapotban, tehát lopásról szó sem lehet. Keddi hírlínek a vendéglő jó hírneve érdekében helyreigazítjuk.

— **A vonat tetején utazott.** Kocziewszky Ignác a galicziai váltoór Szilveszter nevű fia Budapesten fémmunkás volt. Gárdájától 6 hónappal ezelőtt megszökött. Azóta idejét utazással töltötte el. Rendszerint éjjente kelt utra és éjjente végezte be. Mivel pénze nem volt, mindég a vonat tetején utazott. Itt csípték meg Debreczenben. El fogják toloncsolni.

— **Elfogott zsebtolvaj.** A vasúti állomás körül csavargott Grünblatt Dezső ösmert zsebtolvaj. A rendőrség letartóztatta. Már háromszor volt büntetve és örökre ki van tiltva a városból. Hazatolonozóják.

— **Szökés a lelenczházból.** Mária-pócsról hozta be a nénje Lipták Illés 5 éves árva fiut a debreczeni gyermekmenhelyre. Szerdán reggel jöttek csak, de a kis fiu már délben megszökött. Az utcákon csatangolt, míg nem a rendőr bekísérte. Boldizsár Kálmán bűnügyi osztályvezető előtt az öklömnyi gyerek azt hazudta, hogy két nap előtt a nénje hozta Debreczenbe és elhagyta. Czédulát kért, hogy hazautazhasson. Mikor megmondták neki, hogy a lelenczházba viszik, keservesen sirni kezdett. A kis szökevény így árulta el magát. Vissza is vitték a lelenczházba, ahol jobban is vigyázhatnának a gyermekekre, mert ez már nem az első eset.

— **Elveszett fajakutya.** Kedden reggel 6 hónapos sötétbarna foltoz bulldog fajakutya elveszett. A becsületes megtaláló jutalomban részesült, ha az „Angol királyné” szállóba kíséri és átadja a kutyát.

— **Talált arany karperecz.** Vasárnap a Csokonai szobor körüli kertben női arany karpereczet találtak. Igazolt tulajdonosa az I. kerületi kapitányságnál áveheti.

— **Az eltévedt bot.** E hó 10—11-én történt beszéd közben emített eltévedt bot tulajdonosa felkérte, hogy a rendőrség bűnügyi osztályánál a biztosok szobájában jelenjen meg.

x **Gyermek játékok, háztartási cikkek, és utazási kellékek Mentze Henrik ujdonságok áruházában igen olcsón kapható.**

— **Olcsó árak feltűnést keltenek.** Megérkeztek a legujabb divatos női kizitáskák, pénztárca, szivar és cigaretta tárcák, zsebkés, ollók, hajszűtő vasak, hajcsatok, fésűk, szappanok, illatszerek, séta pálcák és esernyők a legolcsóbb árban Fisch Test-várk üzletében főtér.

x **Törlesztéses pénzkölcsönök** jelzálogra, sőt 2 kezes mellett személyhitelre is a 30 pénztintézet közül legolcsóbb helyről gyorsan kieszközöl. Több tartozásokat földbirtokra, bérházra 3¹/₂—4¹/₂-os kamatu kölcsönre átconvertál Rácz Béla bankirodája Debreczen, Csapó-u. 12. sz. a.

Egyházak és iskolák.

Főiskolánk a Csokonai kiállításon.

Csokonai halálának százados évfordulója alkalmából a nagy költő szülővárosában rendezett ünnepély az egész ország művelt közönségének figyelmét magára vonta. Az érdeklődés az ünnepély előtt kitejezést nyert abban, hogy szépirodalmi, tudományos, sőt politikai napilapjainkban sok olyan cikket volt alkalmunk olvasni, melyek Csokonaival foglalkoztak. Meg vagyok róla győződve, hogy az a sokoldalú feladat, melyet a Csokonai-kör ezen ünnepélylyel kapcsolatosan maga elé tűzött, még az ünnepély után is hosszú ideig fogja foglalkoztatni a tudományos köröket, bő anyagot szolgáltat erre a Csokonai műveiből rendezett kiadás, a Csokonai dicső összegyűjtése, a Csokonaira vonatkozó bibliographia összeállítása s a kiállítás a maga egészében. Ezek mindenike külön megérdemelné, hogy a napilapokban részletes ismertetés tárgyát képezze. Amde mindezekkel egy rövidebb cikk keretében végezni nem lehet. A kiállítási katalógusban jelzett 416 tárgyról is hosszú cikksorozatot lehetne írni. En ezuttal csak a kollégium által kiállított csoportot akarom röviden, néhány megjegyzés kíséretében ismertetni.

A debreczeni kollégium, melynek kebelében Csokonai a maga szellemi kiképezését nyerte, 117 tárgyat állított ki s így az összes kiállított tárgyaknak negyedrésze a kollégiumból került ki. Ez is mutatja, hogy a kollégium birtokában sok olyan tárgy van, mely Csokonaira vonatkozik, de ki tagadhatná, hogy a kollégium anyakönyvtára akár a kegyelet, akár tudományos szempontok szemmelartásával méltán tűzhetné ki feladataul, hogy a Csokonaira vonatkozó műveket összegyűjtse. A hiányzó művek megállapítására most van a legkedvezőbb alkalom.

A kollégium kiállítási tárgyai közt Csokonai műveiből 17 különféle kiadás van, köé 70 munka Csokonaira vonatkozik. Azonban legérdekesebbek a Csokonaira vonatkozó kéziratok, melyek között munkáinak eredeti kéziratai is vannak, mint pl. Gerliczeként nyögdécsenek. A nap ünnepe A Dorottya eredeti kompozíciója, az Oh Tihanyinak . . . vázlata stb. Több nem eredeti kézirat meg aanak bizonyosága, hogy Csokonai művei kézirati másolatban is el voltak terjedve. Levelei közül értékesek és a mellett érdekesek a Fazekas druzsához írott levele, utolsó levele a 3 rézmetsző atyafiakhoz, (kiknek egyike arczképet festett Csokonai egyik művének kiadásához), Csokonai levele Sándorffyhoz, Rádey Lajoshoz, gróf Festetics Györgyhoz stb. Fontos adatok vannak élettörténetéhez a kollégiumi ifjúsághoz intézett bucsubeszédében 1795 ből. s emlékeztetnek okáért . . . a bujdosásnak

Hallotta Ön??

Megvettük a Kiss Lajos csödtömegét és az üzlethelyiségéből az egész áruraktárt elszállítottuk. Az összes rőtös és rövidárak melyek a csödtömegben voltak, valamint napernyők blousok, fehérenmüek a volt László-féle helyiségben, üzletünk közvetlen közelében a gaban letári becsértékben (fél.) korúnek eladásra. Wallerstein Fülöp fiai.

indult költő öngazolása 1795. jun. 18-án c. levelében stb.

E garlag kézirati gyűjtemény vetekezik a Magyar Tudományos Akadémiának és a Nemzeti Múzeumnak Csokonaira vonatkozó kézirataival. Megjegyzem azonban, hogy a kollégium kéziratai közt van néhány darab, mely a megjegyzés szerint eredetinek van feltüntetve, bár a figyelmes szemlélő azok eredetiségét kétségbe vonhatja. Most van a legkedvezőbb alkalom arra, hogy megállapíthassék, hogy melyek a valóban eredeti kéziratok, s melyek nem, mert az ezen kérdéssel foglalkozók szelesebb körű megfigyelést most tehetnek. Az pedig, hogy kollégiumnak Csokonaira vonatkozó kéziratai körül 2-3 nem bizonyul eredetinek, sem a Csokonai kultusznak, sem a kollégiumi gyűjtemény értékéről alkotott véleménynek hátrányára nem válik, azonban igen fontos tudományos érdek.

Nem tartoznék szorososan ide, azonban Csokonaira vonatkozó kéziratokról lévén szó, azt is megemlítem, hogy akár a kollégium, akár a Csokonai-kör kiterjeszthetné a figyelmét arra, hogy a nem Debreczenben levő kéziratokról hiteles másolatokat, esetleg facsimilét készíttessen. A kiállítás rendezőinek figyelmét ez sem kerülte ki, mert tényleg látunk a kiállításon néhány fénykép másolatot a Magyar Nemzeti Múzeum és a Magyar Tudományos Akadémia kéziratról. Óhajtható volna azonban, hogy legalább is a szöveg lemásoltassék minden itt levő, valamint a Magyar Nemzeti Múzeumban és a Magyar Tudományos Akadémiában levő kéziratokból, s ezeket a Csokonai-kör, mint forrásgyűjteményt bocsássa ki.

Visszatérve a kiállításra, a kollégium gyűjteményében látunk Csokonaira vonatkozó értékes ereklyéket is. Ilyenek: Lilla imakönyve, Csokonai fuvolája, Csokonai márvány mellszobra, mely Ferenczy István szobrász alkotása. Csokonai élettörténetével kapcsolatos képek a Csokonai két tanárának Sinai Miklós püspöknek és Szilágyi Gábor professzor arcképei stb.

Csokonait halálakor szülővárosa minden társadalmi rétegének osztatlan részvéte nem kísérte sirjába. Most halálának százados évfordulója alkalmából Debreczen város közönségének általános és impozánsan megnyilvánuló kegyelme vette körül. Az ő ünnepevényén való megjelenés és a Csokonai kiállítás megtekintése hatalmas rugója lesz annak, hogy a kinek valamely Csokonaira vonatkozó emlékről tudomása van, ne engedje azt elkallódnia, hanem juttassa illetékes helyre, a Csokonai-kör, vagy pedig a kollégium birtokába.

Barcsa János dr.

Az év. ref. főgymn. önképző kör
f. hó 24-én d. u. fél 5 kor tartotta évről közgyűlését, melynek tárgya az évi munkaság eredménye volt. Ez évben elhangzott összesen 71 szavazat, melyből kitüntetést kapott 8, megdicsérték 28-at, tudomásul vettek 85-öt. Műfordítás, vers és elbeszélés volt 57, írásheli bírálat 37, melyből 3 emlékkönyvbe került. Szabad előadás elhangzott 7, ezenkívül több száz szóbeli bírálat. Ez évi több irányú működésükért az évről közgyűlés dícséretében részesültek: Balla B., Lukács E., Benedek L. és Peleskey S. VIII. o.; Szabó István, Pánczél József, Bánóczy B. és Debreczeni István VII. o., H. Nagy Jenő, Biró Z., Dobi J. VI. és Vass Károly V. o. tanulók. Az év végi pályázatok eredménye a következő: Irodalomtörténet (2 pályamű) és Aesthetika (1) megfele-

lőtlen mű esetén nem adtak ki. A történelmi (6) díjat nyerték: Debreczeni—Bánóczy B. VII. o., megdicsértették Tamássy Géza VIII. o. t. A latin műfordítás (5) díjait nyerték: Lőrinczy F., Harsányi F. és A. Nagy Sándor VII. o. tanulók. Német műfordítás (6) nyertesei: Debreczeni J., Bánóczy B. és Szabó J. VII. o., A. Nagy S. VII. o. dícséretet nyertek. Görög műfordítás (4) díjat nyerte: Peleskey S. VIII., A. Nagy S. VII. o. t., megdicsérték Harsányi F. VIII. o. t. A matematikai (5) pályadíj nyertesei: Ador D., Stolz F. VIII. o., megdicsértettek Lukács E. és Benedek László VIII. o. t. Elbeszélésen (10) nyert: Pánczél J. VII., dícséretet kapott Jakobovics J. VII. o. t. Művészettörténeti (1) díjat nyert: Riesz K. VIII. o. t. A szabad tárgyú költemény (16 pályamű) díját nyerte: Szabó István VII., dícséretet nyert szintén a Szabó I. másik verse. A pályaművek (összesen 61) jelígis levél alatt érkeztek be. A tagok száma ez évben volt 198, a mi nagy haladást és magas nívóaut mutat az önképző-körben, mely ez évben 35 gyűlést, néhány diszgyűlést és egy „Csokonai emlékünnepevényt“ tartott. E beszámolás után következett a tisztikar jelentése és felmentési kérelme, melyet az ifjúsági önk. kör elnökének, Peleskey Sándornak a szép bezáró beszéde következett. Az önk. kör felügyelő tanár, dr. Csűrös Ferencz buzdító és lelkesítő beszéde után a közgyűlés áttért még hátralevő tárgyára, a szünidei fenntartó bizottság megválasztására, mely szerint a sz. f. b. mint tisztikar így alakult meg: Szabó I. VII. o. elnök, Jakobovics Imre VII. o. jegyző, Csire János pénztáros, Sz. Nagy Sándor és Oláh István bizottsági tagok. Ezek után az önk. kör ez évi utolsó diszgyűlése nagy lelkesedéssel véget ért.

TAVIRATOK.

Szabadelvüparti ülés.

Budapest, május 24. A szabadelvüpart ma este *Podmaniczky* Frigyes báró elnöklete alatt ülést tartott, amelyen a képviselőház holnapi ülésének tárgyaival foglalkoztak. A párt helyesli a belügyi kormány eljárását, hogy a Keglevich István gróf kegydíjára vonatkozó ügyiratok kiadását az összeférhetetlenségi bizottság elnökének megtagadta. A párt állást foglalt Kossuth Ferencz indítványa ellen is, mert az autonóm vámtarifa tárgyalását nem látja időszerűnek. Simonyi-Semadán Sándor indítványának tárgyalását azonban óhajtja, mert a kivándorlási törvény bevált és a tárgyalás sok félreértést és tévedést volna hivatva eloszlítani.

Andrássy Gyula a királynál.

Bécs, május 24. A király délelőtt 11 órakor kiballgatáson fogadta gr. Andrássyt, aki mindenekelőtt köszönetét fejezte ki a királynak a fivére halála alkalmából küldött részvétért, azután előterjesztette azokat a módokat, a melyek mellett a szövetség ellenzék hajlandó volna a kabinetalakításra. Andrássy előadta, hogy a koalíció nem engedhet a katonai kérdésben ifoglalt álláspontjából, amire a király azt felelte, hogy a katonai kérdésben nem tehet to-

vábbi engedményeket. Andrássy tehát újabb missziójával is hajótörést szenvedett.

Bécs, május 24. A király igen kegyesen fogadta Andrássyt, mély részvéttel beszélt testvére haláláról s általában nagyon kegyes volt, de magyar különös követelésekre nézve megmaradt eddigi álláspontján.

Andrássy küldetése ezzel véget ért s a jövő újra teljes homályba borult. Tisza ez az egész kormány le akar mondani, de a teendőkre nincs Bécsben határozott terv, arra sincs megálapodás, ki vegye át Tisza örökét.

Vigasztalan helyzet.

Budapest, május 24. A szövetség ellenzék és az uralkodó álláspontja is változatlan. Közeledés nem történt. Andrássy este érkezett meg Bécsből. A vasutról a palotájába hajtattott, ahol átöltözködött és a nemzeti kaszinóba ment, ahol jelentést tett Kossuth Ferencznek, a vezérlő bizottság elnökének a bécsi ut teljes eredménytelenségéről.

Orosz-japán háború.

London, május 24. A Mandzsországból lévő japán hadseregek általános előnyomulásáról ma szintén érkezett újabb hírek. Oyama hadseregét kipótolta ujoneczokkal. Haderije most ismét akkora, amekkora a mukdeni csata előtt volt: félmillió. Linevics azonban csak 300,000 harcossal rendelkezik. Linevics és Kuropatkin közt folytonosan nézeteltérések morúlnak fsl s mindketteu majdnem naponként távirati panaszokkal fordulnak a csárhoz.

London, május 24. Tokióban azt hiszik, hogy Roszdesztvenszky már elhaladt: a Basi szoroson s megkettőzött erővel megy Vladivosztk felé. Ez azonban a japán tengerészeti miniszterium feltevése. Togo még mindig Manzampo mellett a koreai parton van.

Az átmeneti kormány.

Budapest, május 24. Az átmeneti kormány eszméje ismét kísért. Az első hirtetés szerint az átmeneti kormány élére Talián Béla, Khuen-Hédervary vagy Hieronymi kerülne, a második hirtetés szerint *Rakovszky* István bizatnék meg hivatalnok-kabinet alakításával. Tisza István felmentése a közel napokban nem várható.

Döntő csaták előtt.

London, május 24. Mandzsországból nagy események előhírei érkeznek. A japánok nemcsak Karbin mellett akarnak döntő csatát vívni, hanem Vladiszk ellen is lépést fognak tenni.

Lujza hercegnő nem örült.

Páris, május 24. A törvényszéki elmebeteg-orvosok Lujza kőburgi hercegnő dolgában eléjük terjesztett két kérdésre: egészséges-e és végez-

Melyik hát a legjobb s legártalmatlanabb arczenőcs? Bizonyára a

Harmat crème

mely üdév s hamvassá teszi az arcot. Nem ártalmas! Nem zsiroz! hatása gyors s biztos. **1 tégely Harmat crème ára 1 korona.** Készítő helye s főraktára

Mihalovits Jenő
gyógyszertára
DEBRECZENBEN.

heti-e önállóan a saját dolgait — igennel feleltek. Ezzel elesett a harmadik kérdés: szükséges-e, hogy a hercegnőt elmeorvosintézetbe internálják. A szakvéleményt diplomáciai uton fogják a bécsi főudvari marsalehivatalnak megküldeni, azután megteszik a lépéseket a gondnokság megszüntetése tárgyában.

Az uj-párt Tisza ellen.

Budapest, május 24. Az uj-párt elhatározta, hogy a kisebbségi kormányának alkotmányosérté voltára vonatkozólag képviselőházi határozatot fog provokálni. Ha ennek sem lesz eredménye, úgy a Tisza-kormány vád alá helyezését fogja indítványozni.

Közgazdaság.

A debreczeni pezsgőgyár.

— Diákok tanulmánykirándulása —

A gazdasági tanintézet egyik hallgatójától vettük a következő érdekes levelet:

A gazdasági tanintézet kirándulása a debreczeni pezsgő bor gyárba. A debreczeni gazdasági tanintézet kulturális feladatait a gazdai ifjuság nevelésében azzal tökéletesíti, hogy az elméleti oktatást minden kinálkozó módon igyekszik a gyakorlattal összeegyeztetni s így módon az életre valóban hasznosítani. Városunk mezőgazdasági ipara ugyan e tekintetben kedvezőtlen topographiai viszonyainknál fogva a gazdálkodásnak csak néhány ágában ad alkalmat az ismeretek gyakorlati fejlesztésére; mind amellett van néhány telepünk, amely az agricultúrával való szoros kapcsolatában a gazdálkodással hivatásosan foglalkozóknak a közvetlen megismerés révén rendkívül értékes szolgálatokat tesz. Ilyenek a szőlőtermelő szövetkezet, görömlmok, ecetgyárak sat.

Debreczen e téren legújabbán új közgazdasági fontosságú ipartelepellel gyarapodott, és pedig a Török Gábor mérnök által felállított pezsgőgyárral. Ennek a felette érdekes telepek a megtekintésére vezette ma Siell László dr. gazd. tanintézetünkön a mezőgazd. technologia és borászat tanára az intézet III. é. hallgatóját. A gyártelepek küönösebb érdekét az ad, hogy tulajdonosa saját termelésű tisztán debreczeni borokat használ a pezsgő előállítására s ma már oly kiváló minőségben képes azokat előállítani, amely minőség bármely elősmert pezsgőgyár terméke mellett nemcsak megállja helyét, de azt igen sokszor túl is szárnyalja. Török mérnök gyára a pezsgőbogyártás u. n. gyors módszerét követi, amely, amióta a folyékony szénsavat a szénsavgyárak egész serege vegytiszta állapotban hozza piacra, a régi eljárás szerint gyártott pezsgőborokkal izben, zamatban, szíben legalább is egyenrangú üdítő ital állítható elő. A régi eljárás szerint gyártott pezsgőkben a kiejert borhoz mesterségesen hozzáadott tiszta nádenkorból erjesztik zárt palackban a szénsavat s a kiejert s megtisztított italhoz szénas folyadékokból szamatos eszenciákból álló liquert elegyitenek, míg a nálunk most meghonosított pezsgőbogyártási mód szerint vegytiszta szénsavat az erre alkalmas kiváló minőségű borba hét-nyolcz léghőnyomás mellett sajtolnak bele s a géppel dugaszolt palackot kellő ászokolás után minden liqueur hozzáadása nélkül hozzák forgalomba.

Török mérnök az egész eljárását tapasztalatainak közlésévei mutatta be vendégeinek s úgy boraival, mint pezsgő készítményeivel megvendégelte a társaságot, a melyhez több bortermelő is csatlakozott.

Szolyva Hársfalva gyógyfürdő

Magyar Gleichenberg. (Bereg megyében.) Vasuti állomás.

Gyógyeszközök: Hidegvízgyógyintézet vasas- és égvényes savanyuvíz és fürdők, sós és fenyő belégzési intézet, villany massage. Állandó fürdőorvos. Gyógyszerár. Kitünő ellátás és lakás. Mérsékelt árak. Idény májustól—októberig. Azujonnan épült „Erzsébet szálloda“ már a folyó évi fürdő idényben megnyílik.

Prospekussal és egyéb felvilágosítással szivesen szolgál

A fürdőigazgatóság.

Donogán és Somossy

DEBRECZEN, Kistemplombazár.

Menyasszonyi kelengye

Női divat

Külön szőnyeg osztály.

**— Fügönyök —
— Ágy- és asztalterítők —
— Linoleum —**

óriási raktár!!

Megnyílt

Deák Ferencz-utca 16. sz. a. Verbóczy-u. sarkán

SZENTESSY JÓZSEF

férfiszabó és ruhatisztító üzlete,

ahol mindennemű uri öltönyök mérték után a legújabb divat szerint, valamint tisztítások, javítás és vasalás szakszerűen és pontosan

legutányos árakban vállaltatnak.

Új asztalos műhely.

Van szerencsém a n. é. közönséget tudatni, hogy Mester u. 12. sz. alatt műasztalos műhelyt nyitottam, ahol minden e szakba vágó munkát, u. m.: izléses és modern butor-, épület és boltberendezéseket a legsolidabb árakon, továbbá a legújabb stílus rajzokkal és külföldi famintákkal szolgállok.

Műhelyemben készült munkákért felelősséget vállalok.

A fővárosban huzamosabb időn át szerzett tapasztalataim biztosítékot nyújtanak arra, hogy t. megrendelőimnek a legegyszerűbbtől a legművésziesebb munkákkal szolgálhatok.

A n. é. közönség b. pártfogását kérve, maradtam kiváló tisztelettel

Horváth József
mű asztalos.

Zongora hangolásokat és javításokat

elvállal

ugyszinte pianinók, zongorák, czimbalmok bérbe kaphatók

SCHMIDT S.

6 cs. és kir. fensége József főherczeg udvari szállítója.

Zongora és hangszer készítőnél.

Hivatalok és magánfelek részére!

Ruggyanta és Réz bélyegző

számológépeket, pecsétnyomó állandó festékpárna és izléses

nyomtatványokat

gyorsan, pontosan és olcsó árban készít

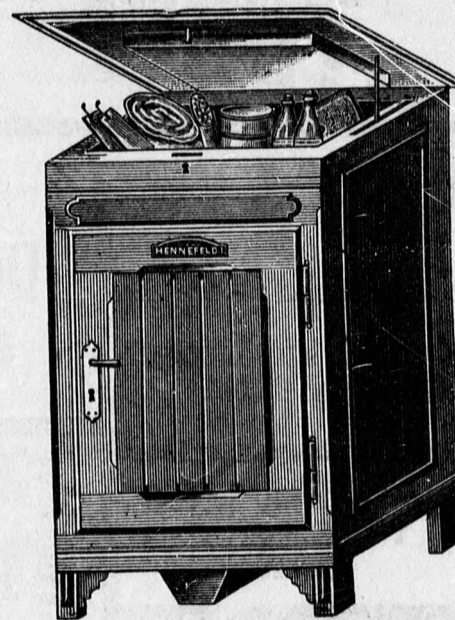
az Első debreczeni

Ruggyanta-bélyegző-gyár és nyomda

Simonffy-utca 5. szám.

Jégszekrények, fagylaltgépek

kerti-fecskendők, kerti padok peronospora-permetezők.

Raktár:

Sesztina Lajos

vaskereskedésében, Piacz-utca 23. sz.

Schuller Sámuel

szoba-, czimfestő- és fényező

DEBRECZEN, Simonffy-u. 25. sz.

Felvállal új épületek, lépcsőházak és diszletek festését. Izléses cégeliratokat és mindenféle fa- és vasbutor fényezéseket a legdivatosabb kivitelben

és legutányosabb árban.

Apró hirdetések.

10 szögig 40 fillér, azontul minden szó 4 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből készített minden szó 4 fillér. — **Vidéki tudakozódnak tessék válaszbélyeget csatolni.**

Legszebb fiu- és leány ruhák a Párizsi Divat Aruházban kaphatók.

Borsy-féle pemetefü-cukor, köhögésnél a legjobb cukorka, 1 doboz 20 fillér. — Kapható (Főraktár Borsy és Farkas fűszerüzletében) Budai cukrászda, Jóna és Jóna drogueriájában.

Nem gyári, hanem saját készítményű cipők legolcsóbban beszerezhetők Krausz Mór cipésznél Piacz-u. 34. sz. Közvetlen a főposta mellett.

Nagy Lajos házasságközvetítő irodája Csapó u. 18 szám. (az udvarban jobbra) a mezőrendőrkapitányság mellett. Telefonszám 335. A házassulandó felek jegyzéke állandóan kifüggesztve van az iroda kapujára helyezett kis szekrényben d. e. 8-12-ig d. u. 2-7-ig. Előjegyzési díj 2 korona.

Új részletüzlet Csapó-u. 22. megnyit és ajánl vaszon, kanavász, kész férfi ruha, szövet és mosó árukat stb. nagy választékban a legolcsóbb árak mellett.

Divatos női- és leány kalapok 3 koronától feljebb kaphatók a Párizsi Divat Aruházban.

Szemüvegek és orr csipetők Fischer Jakab szakértő látszerésznél Piacz-u. 23. sz. kaphatók Távesővek és látszővek, kipróbált aneroid légsúlymérők (időjelzők) nagy választékban.

Kefir tej kapható Egyháztér 5. 1-ső ajtó balról az udvarban.

1 liter sűrű málna szörp 1.—, 1 liter kisüsti barack 120. Legmegbízhatóbb valódi tisztán kezelt ó borok legolcsóbban beszerezhetők Merkli Ferencznel Fűvészkert-utca 14. Telefon 374. 1 üv. érmelléki 24, 1 üv. Ezerjő 24, 1 üv. Villányi Siller 26, 1 üv. Rizling 4 éves 32, 1 üv. Bakator 1880. évi 60. 1 üv. Tokaji asszu 1.50.

5 szobás uri lakást keresek. Czim a kiadóhivatalban.

Kerékpárok, Dianna, Premier, Puch & Comp-féle, Stiria egyedül csakis Keszler A.-nál kaphatók Debreczen, Piacz- és Simonffy-utca sarok.

Kézimunkák, hozzávaló kellékek, **előnyomda,** harisnyák, keztük nagy választékban Benyáts Emil kézimunka üzletében Debreczen, Tiszapalota.

Villamos csengők, telefonok, villámhárítók berendezését minden terjedelemben, javítását és évi gondozását legjuttányosabban és jótállás mellett eszközli **Földvári L. debreczeni első Elektrotechnikai vállalata Kosstth-utca 1. szám**

(az udvarban.) **Villamos felszerelések, zseblámpák, kerékpárok és alkatrészek** raktára. Képes árjegyzék ingyen. — Telefonszám 168.

Órák, ékszerek minden kivitelben legolcsóbban csakis Kurián Gvula órás és ékszerésznél Debreczen, Piacz-utca 42.

Fajtiszta Fox-Terrier ebek (Sima szőrűek) patkány és róka irtásra kitűnőek. Kaphatók és előjegyzéseket elfogad „Hortobágy” kennel Debreczen, II. j. Homokkert 180 sz.

Remek nyaralóhely. Parkirozott erdő mellett 1600 négyszögöl termő szőlővel, Bocskai kerti állomástól 2 percnyire. Debreczen-től naponta ötször vasút. Előnyös feltételekkel eladó. Czim a kiadóhivatalban.

Nádszék fonások a legolcsóbban készítettnek Bethlen-u. 56. sz. a.

Diszes gyermek koci, aczélkerekű jutányos áron eladó. Megtekinthető a déli órákban. Ugyanott egy fiókos családágy is eladó. Czim a kiadóhivatalban.

Juttafonalat, Raffia hánccot, kekkövet, készített fűrészt 1 kg. 36 kr. friss teavaj 1 kg. 1.20 kr. kapható G ück Izidor fűszerüzletében Péterfia-u. Baba képezde épület.

Divatos napernyők

Jó mosó széles Delainek

30 és 40 kr.

Cosmanosi mosó áruk,

120 cm. széles sima Batistok,

Női ruhavásznak, Zephirek

olcsó. szabott árakon kaphatók

Szabó Lajos fiai cégénél

DEBRECZEN, Rózsater.

„TURUL” czipőgyár részv. társaság.

Frt 2⁵⁰ Férfi czugos czipő sima v. betétes.

Frt 3 Férfi füzös czipő, igen tartós.

Frt 4²⁵ Férfi czugos czipő boksz bőrből.

Frt 5⁵⁰ Férfi füzös czipő Chevreau bőrből.

Frt 2⁷⁰ Férfi fél füzös czipő tartós bőrből.

Frt 4⁵⁰ Férfi füzös czipő box bőrből.

Frt 5 Férfi czugos czipő valódi szarvas bőrből

Főraktára

Debreczen, Piacz-utca 48. sz.

Szent-Anna-utca sarkán.

Valódi Goodyear varrott világczipő.

A jelenkor elismert legjobb czipője.

Kizárólag Magyar gyártmány.

Frt 120 Szürke vitorla vászon czipő zöld (Strom) talpai

Frt Fekete v. barna vitorla vászon czipő gyermeknek részére 40 krtól feljebb.

Női 5 spangnis fél czipő Chev-2⁵⁰ Frt reau hóról hór sarokkal.

Női kereszt spangnis fél czipő zerge hóról.

Női czugos czipő igen tartós. 2⁴⁰ Frt

Női füzös czipő fekete v. barna. 2⁸⁰ Frt

Női gombos czipő fekete vagy barna. 3 Frt

Női füzös czipő boksz bőrből. 3⁷⁵ Frt

Női füzös v. gombos czipő Chevreau bőrből. 5 Frt

Női comot czipő elői czuggal. 1²⁰ Frt

Női kivágott czipő zerge bőrből. 1³⁰ Frt